

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 12 » 12 2024 № 5

Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма
навчальної дисципліни

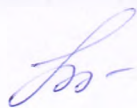
«Психологія: введення в професію»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм навчання
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 053 «Психологія»
освітня програма «Психологія»
статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь 2024

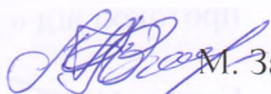
Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія: введення в професію» укладена на основі освітньо-професійної програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від 12.07.2024, протокол №19.

Укладач:

І. Петухова, кандидат педагогічних наук,
доцент, завідувач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми

М. Заушнікова, к.психол.н., доцент

Розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін протокол від «5» грудня 2024, №8

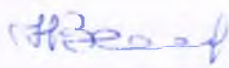
Завідувач кафедри

І.О. Петухова, к.пед.н., доцент

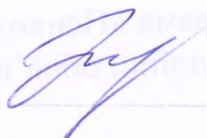
Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «12» грудня 2024, № 5

Голова Вченої ради
факультету соціально-гуманітарних
технологій, спорту та реабілітації

Н. І. Зикун, д. н.із соц. ком.,
професор

Завідувач навчально-
методичного відділу

І.В. Качур, к. біол. н., доцент

Реєстраційний № _____

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри психології, педагогіки
та суспільних дисциплін
Протокол від ____ 202__ р. №.

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Зміст

1. Передмова.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	5
2.1. Компетентності і результати навчання	5
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.....	6
2.3. Структура навчальної дисципліни.....	7
2.4. Рейтинг-план.....	8
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.....	9
3. Програма навчальної дисципліни	10
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	15
5. Засоби діагностики результатів навчання.....	18
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю.....	19
7. Рекомендована література	22

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Психологія: введення в професію» відноситься до навчальних дисциплін циклу професійної підготовки освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) зі спеціальності 053 «Психологія».

Мета навчальної дисципліни передбачає засвоєння понятійно-термінологічного апарату і формування умінь усно або письмово відтворити призначення термінів і понять; формування навичок свідомо використовувати термінологічний апарат при подальшому вивченні психології; вивчення предмета, завдань, основних напрямів, підходів, галузей психології, методів та категорій психології; здобуття умінь застосовувати набуті знання на практиці, особисто та у майбутній професійній діяльності: застосування основних етичних норм та принципів у професійній діяльності здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія».

Завдання навчальної дисципліни полягає в усвідомленні ролі психології і психологічної культури в сучасному суспільстві; в ознайомленні студентів зі специфікою професійної діяльності психолога, допомозі в усвідомленні мотивації вибору майбутньої професії; у виявленні специфіки науково-психологічного знання, відмінностях між теоретичною і практичною психологією; у ознайомленні з видами діяльності психолога, з психологією як наукою, її сучасними галузями, методами дослідження; ознайомленні із зарубіжними професійними психологічними співтовариствами.

Методи та форми навчання: методи теоретичного та емпіричного дослідження; лекційні, семінарські заняття, індивідуальна й самостійна робота; робота в мережі Internet, написання дайджестів, есе, розв'язання психолого-педагогічних ситуацій, презентування власних проєктів. Форми організації навчання: денна, заочна, дистанційна. Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендованої літератури, аналіз сучасних психологічних досліджень. Наведені у програмі питання для самоконтролю покликані зорієнтувати здобувачів на вивчення і практичне засвоєння психологічного інструментарію, формування здатності узагальнити отримані результати, а також становитимуть основу при формуванні екзаменаційних білетів з курсу «Психологія: введення в професію».

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання доповідей, есе, підготовку презентацій, тез на наукові конференції. Навчальна дисципліна «Психологія: введення в професію» є вихідною навчальною дисципліною циклу професійної підготовки і початковим етапом професійного становлення.

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-24-1, ПСБз-24-1

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Обов'язкова	
Модулів - 2	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
	26 год.	4 год.
	Семінарські	
	16 год.	4 год.
	Практичні	
	6 год.	
	Самостійна робота	
	70 год.	110 год.
	Індивід.-консультац. робота:	
	2 год.	2 год.
Форма підсумкового контролю: диф. залік		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.	ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у

	процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.
ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.	
СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	
СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.	
СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.	
СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є «Загальна психологія», «Культура українського народу».

Наступними для цієї дисципліни буде вивчення предметів «Психологія управління», «Психологічне консультування».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСБ-24-1, ПСБз-24-1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі						
		л	с	п	І.р	С.р		л	с	п	І.к .р	с.р		
Модуль I денна форма навчання = 2 зал. кред. (60 год.)														
Модуль I заочна форма навчання = 2,13 зал. кред. (64 год.)														
Змістовий модуль №1. Психологія як професія														
Тема 1. Основні різновиди професійної діяльності психолога	15	4	2			9	17	2						15
Тема 2. Практичне застосування напрямів роботи у психологічній практиці	15	4	2			9	15							15
Тема 3. Етичні засади діяльності психолога	15	4	2			9	17	2						15
Тема 4. Професійні психологічні асоціації	15	4	2			9	15							15
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.) – письмова робота</i>														
Разом за Модулем 1	60	16	8			36	64	4						60
Модуль II денна форма навчання = 2 зал. кред. (60 год.)														
Модуль II заочна форма навчання = 1,87 зал. кред. (56 год.)														
Змістовий модуль №2. Психолог як професіонал														
Тема 5. Особливості професійної підготовки психологів	15	4	2			9	15		2					13
Тема 6. Професійна деформація та професійне вигорання психолога	17	2	2	2	2	9	15					2		13
Тема 7. Характеристика діяльності психологів освітніх установ	12	2	2			8	13							13
Тема 8. Актуальні виклики у психологічній практиці	16	2	2	4		8	13		2					11
<i>Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.) – письмова робота</i>														
Разом за Модулем 2	60	10	8	6	2	34	56		4	2	2			50
<i>Форма підсумкового контролю – диф. залік</i>														
Усього годин	120	26	16	6	2	70	120	4	4	2	2			110

2.4. РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практичне, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів) Денна форма	Вага оцінки (кількість балів) Заочна форма
Змістовий модуль 1					
4/2 2/0 9/15	Тема 1. Основні різновиди професійної діяльності психолога	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПРН10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	0 1 1	3
4/0 2/0 9/15	Тема 2. Практичне застосування напрямів роботи у психологічній практиці	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	0 1 1	3
4/2 2/0 9/15	Тема 3. Етичні засади діяльності психолога	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПРН16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога	0 1 1	3
4/0 2/0 98/15	Тема 4. Професійні психологічні асоціації	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота Проміжна модульна контрольна робота	ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	0 1 1 5	3
60/64	<i>Усього за модулем 1</i>			13	12
Змістовий модуль 2					
4/0 2/2 9/13	Тема 5. Особливості професійної підготовки психологів	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості	0 1 1	3 3
2/0 2/0	Тема 6. Психологічна готовність до	Лекція Семінарське заняття	ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних	0 1	0 0

2/0 2/2 9/13	професійної діяльності	Практичне заняття Індивідуально-консультативна робота Самостійна робота	задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання	3 10 1	0 10 3
2/0 2/0 8/13	Тема 7. Характеристика діяльності психологів освітніх установ	Лекція Семінарське заняття Самостійна робота	ПР12. Скласти та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПРН14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості	0 1 1	3
2/0 2/2 2/0 2/0 8/11	Тема 8. Актуальні виклики у психологічній практиці	Лекція Семінарське заняття Практичне заняття Практичне заняття Самостійна робота	ПРН15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	0 1 3 3 1	3 3
		Проміжна модульна контрольна робота 2	Аудиторна контрольна робота для заоч. ф/н	5	5
	Усього за модулем 2			32	33
<i>Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE</i>				5	5
<i>Форма підсумкового контролю – диференційований залік</i>				50	50
Усього за курсом				100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протоколи психодіагностичних методик

Ключі для підрахунку сировинних результатів методик

Zoom, Moodle

Мультимедійний супровід освітнього процесу

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль № 1. Психологія як професія

Тема 1. Основні різновиди професійної діяльності психолога

План лекційного заняття

1. Сфери професійної діяльності психолога
2. Форми організації професійної взаємодії
3. Наукові дослідження як важливий різновид професійної діяльності психолога

План семінарського заняття

1. Різновиди діяльності психолога: зміст і характеристика
2. Наукові психологічні школи
3. Психолог-викладач: сутність професійної діяльності
4. Психолог-дослідник: сутність професійної діяльності
5. Психолог-практик: сутність професійної діяльності

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Структурний підхід В. Вундта
2. Біхевіористична школа Е. Торндайка
3. Психоаналітичний підхід З. Фрейда
4. Патопсихологічний підхід Т. Рібо
5. Гуманізм А. Маслоу
6. Діяльнісний підхід О. Леонтьєва
7. Генетичний підхід С. Максименка

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть основні сфери діяльності психолога
2. Наведіть приклад профілактичного втручання психолога, з яким особисто Ви стикалися у власному житті
3. Перерахуйте і охарактеризуйте форми організації професійної взаємодії психолога
4. Яка роль наукових досліджень у розвитку практичної психології?
5. Опишіть основні етичні принципи, яких повинні дотримуватися психологи при проведенні наукових досліджень
6. Чим відрізняються експериментальні та кореляційні дослідження у психології?

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1].

Допоміжні: [3,4].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10, 11].

Міжнародні видання: [17].

Тема 2. Практичне застосування напрямів роботи у психологічній практиці

План лекційного заняття

1. Просвітницька робота
2. Психопрофілактична робота
3. Консультативний напрям у роботі психолога
4. Психодіагностичний напрям у професійній діяльності
5. Психокорекція
6. Психотерапія: відмінність від психологічного консультування

План семінарського заняття

1. Психолог у галузі спорту
2. Професійна діяльність психолога у медичній сфері
3. Перша психологічна допомога населенню в екстремальних і кризових умовах
4. Психологічна допомога під час війни

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Професійна діяльність психолога на виробництві
2. Професійна діяльність психолога силових структур

Перелік питань для самоконтролю

1. Яку мету і завдання має психологічне консультування?
2. З якими етичними правилами варто ознайомити клієнта на першій зустрічі?
3. З яких частин складається процес консультування?
4. Що таке «психологічна проблема»?
5. Що таке «психологічна просвіта»?
6. Що таке «психологічна діагностика»?
7. Що таке «психологічна корекція»?
8. З чого складається психопрофілактична робота?
9. Що таке «психотерапія»?
10. Які види психотерапії існують?

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [2].

Допоміжні: [5,6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12,13].

Міжнародні видання: [18].

Тема 3. Етичні засади діяльності психолога

План лекційного заняття

1. Документи, що регламентують діяльність психолог: ретроспективний аналіз
2. Етичний кодекс психолога України
3. Етичні стандарти психологів

План семінарського заняття

1. Документи, що регламентують діяльність психолог: ретроспективний аналіз
2. Етичний кодекс психолога України
3. Етичні стандарти психологів

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Порівняльний аналіз Етичного кодексу психолога України, Німеччини, США
2. Сформулюйте основні етапи становлення етичних принципів діяльності психологів

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи існує єдиний Етичний кодекс психолога, який діє в усьому світі?
2. У якому році було затверджено Етичні стандарти для психолога?
3. Скільки існує принципів за Етичними стандартами психолога?
4. Що входить у поняття професійної етики?
5. Яким документом регламентовано право на життя, свободу, недоторканність, свободу від поневолення, заборону тортур?
6. Який документ передбачає захист прав та інтересів осіб, що не в змозі самостійно забезпечити повністю або частково потреби нормального особистого і/або соціального життя внаслідок вроджених чи набутих вад або своїх фізичних чи розумових здібностей?
7. У якому документі зазначено, що діяльність психолога спрямована на досягнення благополуччя, здоров'я, високої якості життя особистості?
8. У якому році було прийнято Загальну декларацію прав людини, що містить основні права та свободи?
9. Про який принцип ідеться: «Коли виникає конфлікт, психолог передусім дбає про інтереси клієнта, і лише надалі - професійної спільноти»?
10. Який документ було прийнято 20 грудня 1990 року?

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1].

Допоміжні: [6,7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10,14,15].

Міжнародні видання: [17].

Тема 4. Професійні психологічні асоціації

План лекційного заняття

1. Міжнародні психологічні товариства та асоціації
2. Товариство психологів України

3. Діяльність Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

План семінарського заняття

1. Міжнародна асоціація прикладної психології
2. Міжнародна асоціація крос-культурної психології
3. Європейські асоціації
3. Вітчизняні асоціації

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Товариства психологів країн Європейського союзу
2. Українські асоціації психологів

Перелік питань для самоконтролю

1 Охарактеризуйте діяльність міжнародних психологічних асоціацій в умовах військових викликів і загроз

2.Розкрийте особливість, мету і завдання трьох (на вибір) вітчизняних психологічних асоціацій

3.Яка з міжнародних асоціацій вважається найстарішою?

4.Яка вітчизняна установа започаткувала розвиток психологічної науки в Україні?

5.У чому цінність діяльності Всеукраїнської психодіагностичної асоціації, які сучасні виклики вона розв'язує? Відповідь обґрунтуйте

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [8,9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [10,16].

Міжнародні видання: [17,18].

Змістовий модуль 2. Психолог як професіонал

Тема 5. Особливості професійної підготовки психологів

План лекційного заняття

1. Загальні, професійні компетентності
2. Етапи професійного розвитку психологів
3. Перспективи професійного зростання

План семінарського заняття

1. Професійні знання, уміння, навички
2. Мотиваційні умови навчально-творчої діяльності
3. Професійний розвиток психолога

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Аналіз освітнього Стандарту зі спеціальності 053 «Психологія»

2. Аналіз ОПП підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Перелік питань для самоконтролю

1. У який період починається професійний розвиток майбутнього психолога?

1. Які рівні включає готовність майбутнього психолога до професійної діяльності?

2. Назвіть загальні та професійні компетентності психолога

3. Перерахуйте етапи професійного розвитку практичних психологів у сучасній Україні.

4. Які компоненти входять в структуру комунікативної компетентності?

5. Значення комунікативної компетентності у професійній діяльності психолога

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [3,9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [11,16].

Міжнародні видання: [17,18].

Тема 6. Професійна деформація та професійне вигорання психолога

1. Професійні деформації у роботі психолога

2. Шляхи попередження професійних деформацій психолога

3. Професійне вигорання: маркери і шляхи подолання

План семінарського заняття

1. Етапи професіоналізму за Є. Клімовим
2. Критерії успішності психолога-викладача

План практичного заняття

1. Професіограма психолога
2. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна риса

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Стили професійного спілкування практичного психолога і психолога-викладача
2. Творчість у викладанні дисциплін психологічного циклу у вищій школі
3. Відмінності у професійних портретах психолога практика, психолога-дослідника, психолога-викладача

План індивідуально-консультативної роботи здобувачів вищої освіти

Проаналізувати актуальні проблеми сучасної психологічної науки і практики. Дібрати одну актуальну проблематику, проаналізувати її актуальність, визначити напрями її розв'язання. Результати дослідження представити у вигляді презентації.

Перелік питань для самоконтролю

1. Перерахуйте ознаки професійних деформацій психолога
2. На що впливають професійні деформації?
3. Назвіть шляхи запобігання професійним деформаціям у роботі психолога
4. Чим професійне вигорання відрізняється від професійної деформації?
5. Чи правда, що психологи у більшій мірі схильні до професійного вигорання? Відповідь обґрунтуйте
6. Перерахуйте психофізіологічні маркери професійного вигорання
7. Назвіть соціально-психологічні ризик-фактори професійного вигорання
8. Чи можна вважати надмірну емпатію одним із чинників професійного вигорання? Відповідь обґрунтуйте
9. Чому проблема професійного вигорання і професійної деформації наразі актуальна у психологічних колах?
10. У якій праці вперше було описано проблему професійного вигорання?

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [14,16].

Міжнародні видання: [17].

Тема 7. Характеристика діяльності психологів освітніх установ

План лекційного заняття

1. Діяльність психолога закладу дошкільної освіти
2. Діяльність психолога закладу середньої освіти
3. Діяльність психолога у вищій школі

План семінарського заняття

1. Відмінності у професійній діяльності психологів освітніх установ
2. Вимоги, що висуваються керівником психологічної служби до психологів освітніх установ

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Проаналізувати річні плани роботи психологів різних установ
2. Визначити пріоритетні напрями професійної діяльності психологів відповідно до умов роботи
3. Законспектувати посадові обов'язки психолога освітніх установ

Перелік питань для самоконтролю

1. Які основні завдання виконує психолог у закладі дошкільної освіти?
2. Які методи використовує психолог для діагностики розвитку дітей у дошкільному закладі?
3. Що входить до складу корекційно-розвивальної роботи психолога закладу дошкільної освіти з дітьми?
4. Які основні завдання психолога в закладі середньої освіти?
5. Що включає в себе психодіагностична робота психолога в школі?
6. У чому полягає корекційно-розвивальна робота шкільного психолога?
7. Яку роль відіграє психолог у профілактиці булінгу в школі?

8. Які основні обов'язки психолога у вищій школі?
9. Які види консультування проводить психолог у вищій школі і в чому полягають їх основні відмінності?
10. Які заходи психолог може організувати для підтримки психічного здоров'я студентів?

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [3,6,9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [11,12,14].

Міжнародні видання: [17,18].

Тема 8. Актуальні виклики у психологічній практиці

План лекційного заняття

1. Протоколи психологічної самодопомога населенню в умовах війни
2. Профілактика суїцидів у громаді як актуальний виклик сьогодення

План практичних занять

1. Конфлікти в умовах війни
2. Синдром провини вцілілого
3. Тривожні стани населення: діагностика і корекція
4. Психологія дистанційного навчання

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Здійснити моніторинг наукової літератури з метою узагальнення найактуальніших тенденцій у контексті наукової психології. Об'єднати їх у групи відповідно до галузей. Визначити топ-5 популярних тем.
2. Здійснити моніторинг тем, які висвітлюються професійними об'єднаннями з метою узагальнення найактуальніших тенденцій у контексті прикладної психології. Об'єднати їх у групи відповідно до галузей. Визначити топ-5 популярних тем.

Перелік питань для самоконтролю

1. Проаналізуйте чинники, що посилюють і послаблюють вплив травматичного стресу на людину
2. З якої стихії варто розпочинати протокол саморегуляції «Чотири стихії»? Відповідь обґрунтуйте
3. Що таке дихотомічне сприйняття?
4. Які фактори відносять до захисних у взаємодії з людиною із суїцидальними намірами?
5. Проаналізуйте алгоритм дій із суїцидентом
6. Охарактеризуйте реакції людини на втрату

Рекомендовані літературні джерела

Основні: [1,2].

Допоміжні: [7,9].

Інформаційні ресурси Інтернет: [12,14].

Міжнародні видання: [17].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл.

Розподіл балів за семінарське заняття (денна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	1
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	0,5
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,25
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Розподіл балів за семінарське заняття (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	02
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Розподіл балів за практичне заняття

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі виконав практичне завдання, представив його результати у вигляді презентації.	3
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі виконав практичне завдання, представив його результати у вигляді презентації. Проте, при висвітленні результатів припускав окремі неточності, незначні помилки.	2
Оцінюється робота здобувача, який у виконав практичне завдання, представив його результати у вигляді презентації. Проте, при висвітленні результатів припускав суттєві неточності, значні помилки.	1
Практична робота виконана абсолютно невірно або ж відсутні взагалі.	0

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE (максимально 5 балів).

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення контактної роботи у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Шкала оцінювання роботи самостійної роботи здобувачів вищої освіти

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	3	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
0,75	2	Здобувач вищої освіти розкриває сутність теоретичних питань, усвідомлює алгоритм практичних завдань, використовуючи відповідну термінологію
0,5	1	Здобувач поверхово викладає навчальний матеріал, недостатньо чітко розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає при цьому суттєві помилки
0	0	Робота відсутня

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться письмово.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи №1

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання денна/заочна
Теоретичні питання	1/-
Тестовий блок	4/-
Всього	5/-

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи №2

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання денна/заочна
Теоретичні питання	1/1
Тестовий блок	4/4
Всього	5/5

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуальне завдання на тему «Актуальні проблеми сучасної психологічної науки і практики» включає розкриття наступних структурних компонентів:

1. Вибір актуальної проблеми
2. Узагальнення причин її виникнення
3. Можливі шляхи розв'язання

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу із урахуванням теоретичного підґрунтя з різних джерел, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками, оформлена у вигляді презентації
8-9	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу із урахуванням теоретичного підґрунтя з різних джерел, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками, у вигляді презентації не оформлена
6-7	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу, проте теоретичний аналіз представлений поверхово, оформлена у вигляді презентації
5	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу, проте теоретичний аналіз представлений поверхово, у вигляді презентації не оформлена
4	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу без опори на теоретичний аналіз, оформлена у вигляді презентації
3	Індивідуальне завдання має чіткий і послідовний виклад матеріалу без опори на теоретичний аналіз, у вигляді презентації не оформлена

2	Індивідуальне завдання представлено як власне бачення проблеми з опорою на власний попередній досвід, оформлена у вигляді презентації
1	Індивідуальне завдання представлено як власне бачення проблеми з опорою на власний попередній досвід, у вигляді презентації не оформлена
0	Індивідуальна робота не виконана

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 100 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен/диференційований залік, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

Результати складання диференційованого заліку оцінюються та вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно»).

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	вані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота з результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
1	Семінарське, практичне заняття	Оцінюється робота з результатами надання сертифікату за темою	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- тестування;
- доповіді, есе, презентації;
- індивідуальні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації результатів самостійної, індивідуальної роботи та наукових досліджень;
- контрольна робота;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- диференційований залік.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Психологія: введення в професію» передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення семінарських, практичних занять, при перевірці самостійних робіт виконанні індивідуальної, контрольних робіт і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати: відповіді на семінарських і практичних заняттях; контрольних робіт; результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом; для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо); результати виконання завдань самостійної роботи здобувача; результати виконання інших видів робіт (участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (тест, інтерпретація теоретичного питання; розв'язання практичних ситуацій, кейсів).

З навчальної дисципліни «Психологія: введення в професію» передбачено 2 контрольні (модульні) роботи. Здобувачів завчасно інформуються про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційований залік.

Перелік питань до модульного контролю №1

1. Сфери професійної діяльності психолога
2. Форми організації професійної взаємодії
3. Наукові дослідження як важливий різновид професійної діяльності психолога
4. Психолог-дослідник, психолог-практик, психолог-викладач
5. Причини популярності професії в сучасних умовах
6. Сфери професійної діяльності психолога
7. Форми професійної взаємодії
8. Просвітницька робота
9. Психопрофілактична робота
10. Консультативний напрям у роботі психолога
11. Психодіагностичний напрям у професійній діяльності
12. Психокорекція
13. Психотерапія: відмінність від психологічного консультування
14. Документи, що регламентують діяльність психолог: ретроспективний аналіз
15. Етичний кодекс психолога України
16. Основні принципи надання професійної допомоги
17. Етичні стандарти психологів
18. Міжнародні психологічні товариства та асоціації
19. Американська психологічна асоціація
20. Глобальний психологічний альянс
21. Українська асоціація професійних психологів України
22. Всеукраїнська психодіагностична асоціація
23. Ізраїльська коаліція по роботі з травмою
24. Товариство психологів України
25. Діяльність Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України

Перелік питань до модульного контролю №2

1. Загальні, професійні компетентності
2. Рівні професійної підготовки психологів

3. Етапи професійного розвитку психологів
4. Супервізія та інтервізія
5. Перспективи професійного зростання
6. Вплив особистих якостей на професіоналізм
7. Професійна придатність психолога
8. Чинники професійної придатності
9. Структура комунікативної компетентності психолога
10. Основні аспекти професійної придатності психолога до практичної діяльності
11. Діяльність психолога закладу дошкільної освіти
12. Діяльність психолога закладу середньої освіти
13. Діяльність психолога у вищій школі
14. Професійні деформації у роботі психолога
15. Шляхи попередження професійних деформацій психолога
16. Професійне вигорання: шляхи подолання
17. Фізіологічні маркери професійного вигорання
18. Соціально-психологічні маркери професійного вигорання
19. Модель особистості практичного психолога
20. Діяльність психолога закладу дошкільної освіти
21. Діяльність психолога закладу середньої освіти
22. Діяльність психолога у вищій школі
23. Вплив травмивної події на мозок
24. Вплив травмивної події на тіло людини
25. Протокол самодопомоги «Чотири стихії»
26. Протокол допомоги іншим «МААСЕ»
27. Профілактика суїцидів у громаді як актуальний виклик сьогодення
28. Шляхи попередження професійних деформацій психолога
29. Алгоритм роботи гейткіпера із людиною у суїцидальній кризі
30. Особливості роботи психолога зі згорьованою людиною

Перелік питань до підсумкового контролю

Професійні сфери діяльності психолога

2. Особливості організації та форми професійної взаємодії
3. Місце наукових досліджень у професійній діяльності психолога
4. Професійні вимоги до психолога-дослідника, психолога-практика, психолога-викладача
5. Чинники популярності професії психолог у сучасних умовах
6. Зміст і важливість просвітницької роботи психолога
9. Зміст і важливість психопрофілактичної роботи психолога
10. Зміст і важливість консультативного напрямку у роботі психолога
11. Зміст і важливість психодіагностичного напрямку у професійній діяльності
12. Зміст і важливість психокорекційного впливу
13. Психотерапія: спільне і відмінне із психологічним консультуванням
14. Нормативні акти, що регламентують діяльність психолога
15. Значення Етичного кодексу для провадження професійної діяльності
16. Основні засади і принципи надання професійної допомоги
17. Етичні стандарти психологів
18. Аналіз діяльності провідних міжнародних психологічних асоціацій
19. Діяльність Американської психологічної асоціації
20. Діяльність Глобального психологічного альянсу
21. Аналіз діяльності провідних вітчизняних асоціацій професійних психологів
22. Діяльність Всеукраїнська психодіагностичної асоціація
23. Діяльність Ізраїльської коаліції по роботі з травмою в Україні
24. Діяльність Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України
25. Загальні, професійні компетентності, що висувуються до професії психолог

27. Рівні професійної підготовки психологів: бакалавр, магістр
28. Етапи професійного зростання психологів
29. Значення супервізії та інтервізії у професійній діяльності
30. Перспективи професійного зростання
31. Вплив особистих якостей на професіоналізм психолога
32. Фактори, що заважають провадженню ефективної професійної діяльності
33. Місце емпатії у професійній діяльності: переваги та ризики
34. Структура комунікативної компетентності психолога
35. Запобігання професійній деформації
36. Особливості діяльності психолога закладу дошкільної освіти
37. Особливості діяльності психолога, що працює з середньою ланкою освіти
38. Особливості діяльності психолога у вищій школі
39. Професійні деформації у роботі психолога
40. Шляхи попередження вторинної тавматизації у діяльності психолога
41. Шляхи подолання професійного вигорання
42. Фізіологічні маркери професійного вигорання
43. Соціально-психологічні маркери професійного вигорання
44. Техніки самостабілізації і стабілізації клієнта
45. Протоколи допомоги іншим

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. URL: <http://surl.li/hosrq>
2. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра. 2020. 564 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk814182%20.pdf>.

Допоміжна:

3. Кобильченко В. Практичний психолог у закладі дошкільної освіти: завдання та зміст психологічної діяльності. Особлива дитина: навчання і виховання, № 1, 2020. С. 7-20. URL: <http://surl.li/hotcs>
4. Павлюк М.М., Шепельова М.В. Сучасні психологічні технології надання психологічної допомоги сім'ям постраждалих у подоланні складних життєвих обставин : практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020. 124 с. URL: <http://surl.li/hotes>
5. Панок В. Г., Чаплак Я.В., Андрєєва Я.Ф. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації : навч. посібник / за заг. ред. В.Г. Панка, І.М. Зварича. –Чернівці : Чернівець. нац.ун-тім. Ю. Федьковича, 2019.384 с. URL: <http://surl.li/fvltld>
6. Психологічна практика в закладах освіти: організація та проведення (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти): навчально-методичний посібник / укладачі : Кириленко В.Г., Крюкова О.В., Кучеровська Н.О., Палій В.С. К.: 2017. 92 с. URL: <http://surl.li/hoszn>
7. Психологічна служба : Підруч. / В.Г. Панок (наук. ред.), А.Г. Обухівська, В.Д. Острова та ін. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/705662/1/ps_sluzhba.pdf
8. Фахова психологічна практика: методичні рекомендації (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія» денної, заочної, дистанційної форм навчання) / Укладачі: Андрущенко Т. В., Мозгова Г. П., Федоренко А. Ф., Ханецька Т. І., Сидоренко О. Б., Бондарчук О. Ю., Праченко О. К., Дьоміна Г. А., Кушмирук Є. С. К.: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 161 с. <http://surl.li/hotaa>
9. Чиханцова О, Гуцол К. Психологічні основи розвитку резильєнтності особистості в період пандемії Covid-19 : практичний посібник. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2022. 128 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732913/>

Інформаційні ресурси Інтернет:

10. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>
11. Гарячі лінії. URL: <https://www.mh4u.in.ua/phones/>
12. Дитячий психолог. URL: <https://dytpsyholog.com/>
13. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL <http://dnppb.gov.ua/ua/>
14. Психологічна допомога. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/psikhologichna-dopomoga>
15. Психологічна служба. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/psihologichna-sluzhba>
16. Реєстр тестових методик України. URL: <https://vpa.org.ua/test-committee/reestr-testovih-metodik-ukrayni/>

Міжнародні видання:

17. Dolynska L., Zaushnikova M. Formation of communicative competence of the future speech therapist in the process of professional training. Polish journal of science. Warszawa : Global Science Center LP. 2020. №34. VOL. 2. P. 64-67.
18. Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the self-development model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, Vol. 8, No. 3, 2020, pp. 288-297. URL : <https://www.lifescienceglobal.com/journals/journal-of-intellectual-disability-diagnosis-and-treatment/volume-8-number-3/82-abstract/jiddt/4020-abstract-the-study-of-the-self-development-model-in-the-context-of-structural-security-of-the-individual-integrity>